

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู
ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

The Relation between Leadership states and Ethics of School Administrators for
Teachers' Perception at School in Mueng District, under The Cha-Choeng-Sao
Primary Educational
Administration Service Area Office 1

Received : April 19, 2019

Revised : May 23, 2019

Accepted : June 30, 2019

พรหมพิริยะ พนาสนธิ¹

Phromphiriya Phanason

กรปภา เจริญชันษา²

Korpapa Charoenchan

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาวะของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของผู้นำ กับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามการรับรู้ของข้าราชการครู กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต1 ในอำเภอเมืองฯ โดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน โดยการสุ่มโรงเรียนในชั้นแรก หลังจากนั้นสุ่มชั้นที่สองโดยสุ่มข้าราชการครูอย่างเป็นสัดส่วนตามจำนวนครูของโรงเรียนจากที่สุ่มได้ในชั้นแรก เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาวะของภาวะผู้นำ (ตัวแปร X) กับจริยธรรมของผู้บริหาร (ตัวแปร Y) ของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาพบว่า

1.ระดับพฤติกรรมด้านสภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

2.ระดับพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3.สหสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ทางบวก ($r_{xy} = 0.885$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดถึงความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างสภาวะของภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู พบว่าระดับความสัมพันธ์รายข้อของสภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมของผู้บริหารรายข้อตามการรับรู้ของครูเกือบทุกคู่อยู่ในระดับสูงทางบวก ยกเว้น 3 คู่ที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางทางบวก คือ 1) การมีหลักในการทำงาน กับ การครองคน ($r_{xy} = .696$) 2) การมีความยืนหยัดในการแก้ไขปัญหา กับ การครองตน ($r_{xy} = .671$) และ 3) การมีความยืนหยัดในการแก้ไขปัญหา กับ การครองคน ($r_{xy} = .683$)

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ สภาวะผู้นำ และ สภาวะจริยธรรม

Abstract

This research have three objectives 1) to study the state of school administrators' leadership for teachers' perception at school in Mueng District, under The Cha-Choeng-Sao Primary Educational Administration Service Area Office 1 2) to study of school administrators' ethics for teachers' perception at school in Mueng District, under The Cha-Choeng-Sao Primary Educational Administration Service Area Office 1 3) to study the relation between state of leaderships and ethics of school administrator for teachers' perception at school in Mueng District, under The Cha-Choeng-Sao Primary Educational Administration Service Area Office 1. The sample was 210 teachers who were selected by multistage random sampling, which the first step selected the schools in Mueng District and the second step selected teachers as proportion in each school . The tool was 5 rating scale questionnaire. The data were analyzed by frequency percentage mean and standard deviation. The hypothesis were tested by Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results reveal that :

1.The state of administrators' leadership, who were in Mueng District under The Cha-Choeng-Sao Primary Educational Administration Service Area Office 1, were at high level in overall.

2. The administrators' ethics, who were in Mueng District under The Cha-Choeng-Sao Primary Educational Administration Service Area Office 1, were at high level in overall.

3. The correlation between leadership and ethic of school administrators, who were in Mueng District under The Cha-Choeng-Sao Primary Educational Administration Service Area Office 1, were positive at high level for .01 significant. When we considered in every pairs, found that the most correlation pairs between leadership and ethic were positive at high level except 3 pairs were positive at moderates which were working principle and mankind, insistence for problem solving and dominance, insistence for problem solving and mankind.

Keywords : Correlation, State of leadership and State of ethic

1. บทนำ

การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น มักขึ้นกับลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำและการใช้อำนาจของผู้บริหารจะทำให้เกิดอิทธิพลที่ทำให้บุคลากรยินยอมทำตามความต้องการของตนหรือไม่นั้นจะนำไปสู่ คุณภาพของสถานศึกษา กล่าวคือ คุณภาพของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหารภายในสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและทำงานร่วมกับบุคลากร ได้อย่างเหมาะสม

การที่ผู้บริหารสามารถแสดงบทบาทได้เหมาะสมจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่ดี ทำให้ภาวะผู้นำเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาเนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโรงเรียน ผู้นำจึงควรมีบทบาทในการเป็นผู้รับรู้ ผู้ประสานงาน สนับสนุนอำนวยความสะดวกเพื่อให้สมาชิกในหน่วยงานได้ใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ลิเคอร์ท (Likert.1961,อ้างถึงใน สุมาพร ทำทอง, 2554 : 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนอาจจะพิจารณาได้จากความพึงพอใจของสมาชิกในโรงเรียนนั้น ๆ โดยเฉพาะครูที่อยู่ใต้การบังคับบัญชา ทำให้ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ กล่าวคือ ต้องเป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมและเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน การที่บุคคลหนึ่งมีศิลปะที่สามารถโน้มน้าวให้บุคคลหนึ่งหรือหลายคน ได้แสดงพฤติกรรมของตนเองตามที่ผู้นำประสงค์ ภายใต้อำนาจการโน้มน้าวเพื่อให้บรรลุไปตามเป้าหมายของส่วนรวมหรือของผู้นำได้อย่างไม่มีเงื่อนไข (สันติ บุญภิรมณ์, 2552 : 230) และเป็นการใช้อำนาจต่อบุคคลอื่นเพื่อให้ได้ความสำเร็จขององค์กรนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเป็นหลักการว่า หน้าที่หลักของโรงเรียนผู้บริหารคือการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้านคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญนั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริหารในเรื่องการใช้อำนาจของผู้บริหาร ซึ่งอำนาจการบริหารนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับการยอมรับจากครูซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา และการยอมรับนี้จะเกิดขึ้นจากความจริงใจของครูได้หรือไม่ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและจริยธรรมที่ดี ดังนั้นปัจจัยด้านภาวะผู้นำและด้านจริยธรรมในการบริหารงานของตัวผู้บริหารเองจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สอดคล้อง และเกี่ยวข้องกับงานโรงเรียนที่สุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน ในแนวความคิดที่ว่าโรงเรียนจะมีประสิทธิผลหรือไม่ มักจะพิจารณาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะประสิทธิผลของโรงเรียนยังมีด้านอื่น ๆ ที่สำคัญอีกหลายประการ เช่นการมีส่วนร่วมกับชุมชน การสร้างให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์โดยใช้เหตุผลได้ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นภาพสะท้อนมาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยเฉพาะในด้านภาวะผู้นำ และจริยธรรมเพราะเป็นสิ่งที่สังเกตได้โดยตรง

นอกจากการคำนึงถึงปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนแล้วมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษายังต้องคำนึงถึงการแก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาประเทศ ซึ่งสถานศึกษา หรือโรงเรียน เป็นสถานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้ออกไปสู่สังคมอย่างมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม ดังนั้นผู้บริหารการศึกษา อันได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ อธิการบดี และครูในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จะต้องช่วยกันอบรมสั่งสอนศิษย์ในสถาบันการศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้และคุณธรรมอย่างเต็มใจ เสียสละ

และโดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษาต้องระลึกอยู่เสมอว่า “สอนคนอื่นอย่างไร ต้องทำให้ได้อย่างนั้น” นั่นคือ ผู้บริหารการศึกษาทุกคนจะต้องยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ทำตนเป็นแบบอย่างคนอื่นทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ

ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำของโรงเรียนที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการบริหารจัดการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาชาติบ้านเมือง ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติหรือมีคุณลักษณะเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานทุกคน โดยเฉพาะต้องมีคุณธรรมในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน และปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงาน เพื่อที่จะพัฒนาโรงเรียนเป็นสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2542: 1) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีคุณภาพ คือบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะ มีความชำนาญการ มีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใด คือ ความมีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารนั้นสามารถครองตน ครองคน และครองงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา พ.ศ. 2540 ในมาตรฐานที่ 8 ยังระบุให้ผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีหน้าที่แนะนำ ตักเตือน ควบคุม กำกับ ดูแลบุคลากรในองค์กร ต้องประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความยุติธรรม และบุคลิกภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการยอมรับของบุคลากร ทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาต่อการบริหารงาน การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารคือการเป็นผู้มี จริยธรรมดี นั่นเอง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2542: 22)

จากที่ได้กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ทั้งภาวะผู้นำและพฤติกรรมทางด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาอันจะส่งผลถึงครู และนักเรียนในโรงเรียน ที่จะนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้จากผลการศึกษาของ (สมใจ เขียวสด, 2534: 26 – 27) ได้ข้อสรุปเป็นแนวทางพฤติกรรมคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับผู้บริหารว่า ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ตามหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหลักธรรมที่ใช้ในการครองตน ครองคน และครองงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดใน 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองฯ อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะกง และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 142 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก และโรงเรียนขยายโอกาสโดยโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองฯ ภายใต้สังกัด สพฐ.มีจำนวน 37 โรงเรียน มีครูผู้ทำหน้าที่สอนจำนวน 444 คน นักเรียนจำนวน 12,537 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2559) ซึ่งพื้นที่ของอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่ที่มีทั้งสภาพที่เป็นเมือง ชนบทกึ่งเมือง และพื้นที่ชนบท เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 60 กม. และบางส่วนยังมีสภาพเป็นพื้นที่ที่ถูกจัดให้เป็นเขตอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่าในพื้นที่ลักษณะเช่นนี้ผู้บริหารโรงเรียนสภาวะผู้นำและจริยธรรมในการบริหารโรงเรียนเป็นแบบใด และทั้งปัจจัยด้านสภาวะผู้นำ กับปัจจัยด้านจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาวะภาวะผู้นำ กับปัจจัยด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ให้มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน และผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหวังของสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาวะของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขตเฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 2.2 เพื่อศึกษาจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของผู้นำ กับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. สมมติฐานการวิจัย

สภาวะของผู้นำ กับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามการรับรู้ของข้าราชการครู มีความสัมพันธ์ในระดับสูงทางบวก

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ตามแนวคิดของเซอร์ จิโอวานนี (Sergiovanni) ดังนี้ 1) ความจำเป็นพื้นฐาน 2) การมองการณ์ไกล 3) การมีหลักการ 4) การมีหลักในการทำงาน 5) การมีหลักในการปกครอง 6) การมีเป้าหมายในการทำงาน 7) มีการวางแผน 8) การมีความยืดหยุ่น 9) การมีหลักในการบริหารคน 10) การมีความรักต่อองค์กร และสำหรับขอบเขตด้านจริยธรรม ผู้วิจัยใช้ข้อสรุปของ (สมใจ เขียวสด, 2534 : 26 – 27) ซึ่งได้ข้อสรุปเป็นแนวทางพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารว่า ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ตามหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหลักธรรมที่ใช้ในการครองตน ครองคน และครองงาน

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 444 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1, 2559)

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มโดยวิธี การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน ซึ่งใช้หลักการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เคอร์ซีและมอแกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) โดยการสุ่มโรงเรียนในชั้นแรก หลังจากนั้นสุ่มชั้นที่สองโดยสุ่มข้าราชการครูอย่างเป็นสัดส่วนตามจำนวนครูของโรงเรียนจากที่สุ่มได้ในชั้นแรก

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

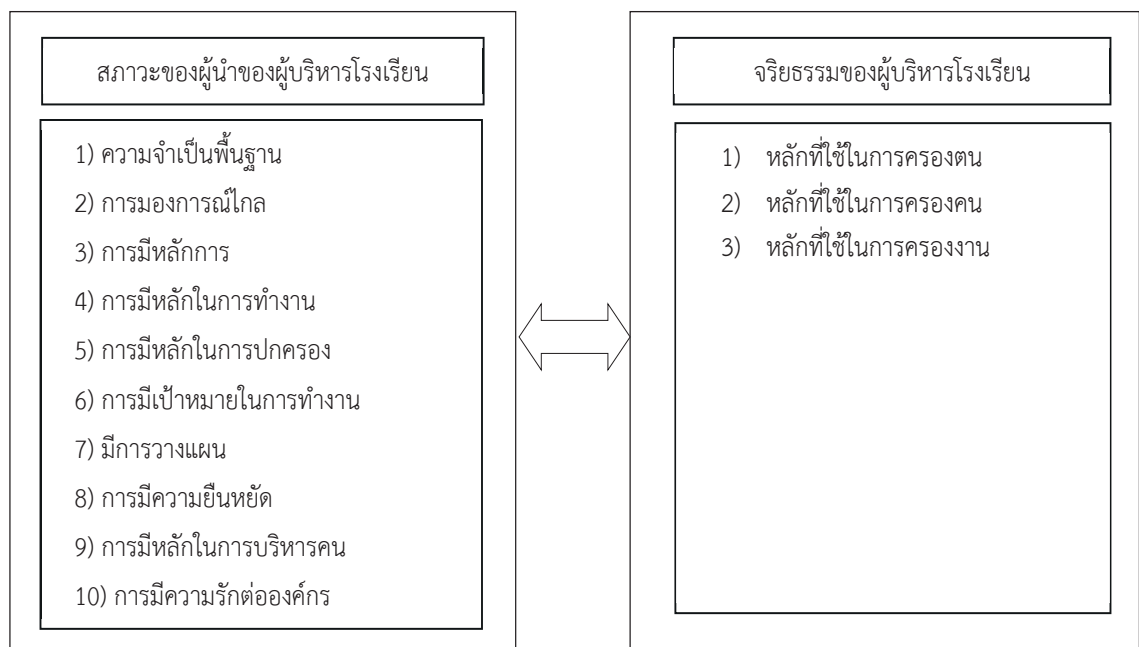
ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย 2 ตัวแปรคือ

4.3.1 ตัวแปรที่ 1 คือ สภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ คือ 1) ความจำเป็นพื้นฐาน 2) การมองการณ์ไกล 3) การมีหลักการ 4) การมีหลักในการทำงาน 5) การมีหลักในการปกครอง 6) การมีเป้าหมายในการทำงาน 7) มีการวางแผน 8) การมีความยับยั้ง 9) การมีหลักในการบริหารคน 10) การมีความรักต่อองค์กร

4.3.2 ตัวแปรที่ 2 คือ จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะคือ หลักธรรมที่ใช้ในการครองตน ครองคน และครองงาน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของผู้นำ กับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพ 1 : กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 เครื่องมือการวิจัย ใช้แบบสอบถามแบบตอบตามรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สพฐ. อ.เมืองฉะเชิงเทรา จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สพฐ. อ.เมืองฉะเชิงเทรา จำนวน 40 ข้อ

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 วิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.2.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัด สพฐ. อ.เมืองฉะเชิงเทรา ด้านสภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2.3 ทดสอบสมมติฐานถึงความสัมพันธ์ระหว่างด้านสภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัด สพฐ. อ.เมืองฉะเชิงเทรา โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

6.3 สถิติในการวิจัย ประกอบด้วย

6.3.1 สถิติในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ 1) ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) 2) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Coefficient)

6.3.2 สถิติพรรณนา คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3.3 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

7. ผลของการวิจัย

7.1 ระดับพฤติกรรมด้านสภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยสามารถเรียงลำดับ สามลำดับแรกได้ดังนี้ 1) การมีหลักการในการบริหารคน 2) การมีความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหา และ 3) ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน และด้านที่น้อยที่สุดคือ การมีการวางแผน

7.2 ระดับพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด สามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1) ด้านการครองงาน ด้านการครองคน และ 3) ด้านการครองตน

7.3 สหสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูงทางบวก ($r_{xy} = 0.885$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดถึงความสัมพันธ์รายข้อระหว่างสภาวะของภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู พบว่าระดับความสัมพันธ์รายข้อของสภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมของผู้บริหารรายข้อตามการรับรู้ของครูเกือบทุกข้ออยู่ในระดับสูงทางบวก ยกเว้น 3 ข้อที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางทางบวก คือ 1) การมีหลักในการทำงาน กับ การครองคน ($r_{xy} = .696$) 2) การมีความยับยั้งในการแก้ไขปัญหา กับ การครองตน ($r_{xy} = .671$) และ 3) การมีความยับยั้งในการแก้ไขปัญหา กับ การครองคน ($r_{xy} = .683$) แสดงว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า สภาวะของผู้นำ กับ จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามการรับรู้ของข้าราชการครู มีความสัมพันธ์ในระดับสูงทางบวกเป็นจริง

8. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

8.1 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมสภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เฉพาะที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ที่ปฏิบัติราชการในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา เห็นว่าการที่จะบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สภาวะผู้นำของตนเองมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ครูผู้สอนที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาให้การยอมรับ และถ้าครูผู้สอนให้การยอมรับแล้วการมีส่วนร่วมของครูและความร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลจะเกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสภาวะสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทราซึ่งมีสภาพกึ่งเมืองกึ่งชนบท ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความจริงในข้อนี้ ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของฝ่ายการเมือง จึงจัดให้มีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและประเด็นภาวะผู้นำมักเป็นเรื่องที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งจึงส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทราให้ความสนใจกับการพัฒนาตนเองซึ่งรวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (กฤติยา ใจหลัก, 2551: 108) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (ดารุณี พิพัฒน์ผลและคณะ, 2552: 21-23) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของ

ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

สำหรับการวิจัยของ ดารุณี พิพัฒน์ผล และคณะ (2552) ซึ่งศึกษาในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีในปี พ.ศ.2551 เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งศึกษาในปี 2561 จะพบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจังหวัดปทุมธานี เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาวะแวดล้อมก่อนจังหวัดฉะเชิงเทรา เพราะจังหวัดปทุมธานีอยู่ใกล้กรุงเทพฯ มากกว่า ซึ่งกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของทุกด้าน ดังนั้นผลการวิจัยฉบับนี้จึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า เมื่อสภาวะแวดล้อมเกิดการพัฒนามีความเป็นเมืองมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาวะผู้นำของตนเองมากขึ้นตามไปด้วย

8.2 ผลจากการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างสภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า

8.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู มีความสัมพันธ์ในระดับสูงทางบวก ทั้งในภาพรวมและรายคู่ตามประเด็นย่อย ยกเว้นสามคู่ตามประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางทางบวก ซึ่งคือความสัมพันธ์ระหว่างการมีหลักในการทำงานกับการครองคน การมีความยึดหยัดในการแก้ไขปัญหากับการครองตน และการมีความยึดหยัดในการแก้ไขปัญหากับการครองคน ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ในภาพรวมและรายคู่ตามประเด็นย่อยส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติราชการอยู่ในเขตพื้นที่เมืองกึ่งชนบทที่มีความตระหนักถึงการพัฒนาตนเองเพื่อความสำเร็จของงาน และยังได้รับการสนับสนุนทั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่ตนเองสังกัดอยู่ และกระทรวงศึกษาธิการทำให้ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสภาวะผู้นำของตนเองแล้ว ยังให้ความสำคัญกับจริยธรรมตามหลักการของพุทธศาสนาตามไปด้วย ทำให้เกิดภาพปรากฏว่าเมื่อผู้บริหารโรงเรียนมีสภาวะผู้นำตามแนวคิดของ เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1982) สูงขึ้นแล้วจริยธรรมตามแนวทางศาสนาพุทธจึงสูงตามไปด้วยประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนเกือบทุกคนนับถือศาสนาพุทธจึงไม่เป็นการยากที่จะปรับเปลี่ยนตนเองในด้านจริยธรรมตามหลักการของพุทธศาสนา โดยผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ปฏิภาณไหวพริบดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการมองการณ์ไกล การมีหลักการ เป้าหมาย และวางแผนในการทำงาน การมีหลักการและหลักในการบริหารคน การมีการยึดหยัดต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นบุคคลที่มีความรักต่อองค์กร สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้ครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อพฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนที่ดีทั้งในด้าน การครองตน การครองคน และการครองงาน สอดคล้องแนวคิดของ (พระราชาวุฒิ (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2528: 12 – 13) ที่กล่าวถึงจริยธรรม ว่าหมายถึง การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็น การครองชีวิต การใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิต ทุกแง่ ทุกด้านทั้งด้านที่เกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับบุคคลรอบข้าง และเกี่ยวกับภาระหน้าที่ กล่าวคือทั้งด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านจิต ด้านปัญญาอย่างถูกต้อง

8.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู รายคู่ตามประเด็นย่อย 3 คู่ ที่มีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลางทางบวก คือ 1) การยึดหยัดในการแก้ไขปัญหา กับ การครองตน 2) การยึดหยัดในการแก้ไขปัญหา กับ การครองคน และ 3) การมีหลักในการทำงาน กับ การครองคน การที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ของประเด็น

ย่อย 3 คู่ออกมาแตกต่างจากประเด็นย่อยรายคู่อื่น ๆ อาจเนื่องจากเป็นเพราะว่าเมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านสภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนคือ การยืนหยัดในการแก้ไขปัญหา กับการมีหลักในการทำงาน ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้มีลักษณะเป็นนามธรรมสูงกว่าประเด็นอื่น ๆ ถ้าครูผู้สอนคนใดต้องปฏิบัติงานโดยไม่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับผู้บริหารโรงเรียนอาจทำให้ครูผู้สอนคนนั้นไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารได้ชัดเจน ส่งผลให้เมื่อตอบแบบสอบถามจึงให้ค่าน้ำหนักอยู่ในระดับปานกลาง หรือน้อย เมื่อถูกนำไปหาความสัมพันธ์กับจริยธรรมของผู้บริหารในด้านการครองตนและการครองคนซึ่งส่วนใหญ่ใช้หลักศาสนาเป็นหลักในการปฏิบัติซึ่งรับรู้ถึงพฤติกรรมได้ยากในบางกรณี เช่น

ปัจจัยด้านการครองตน ถ้าผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักคุณธรรม ๔ ประการ (ขรวาธธรรม) ที่เป็นหลักธรรมสำหรับการเป็นขรวาธที่ถือว่าเป็นผู้มีจริยธรรมในระดับที่คนในสังคมยอมรับ ซึ่งหลักธรรมนี้มีองค์ประกอบ ๔ ประการ คือ **สัจจะ** การพูดจริงทำจริง จนเป็นที่ยอมรับของบุคคลรอบข้าง **ทมะ** การข่มใจ มีสติพิจารณาดูความโลภ ความโกรธ และความหลงที่เกิดขึ้นภายใน และพยายามข่มใจไว้ไม่ให้ประพฤติล่วงในทางทุจริตผิดศีลธรรม อันจะสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น **ขันติ** มีความอดทนต่อสิ่งยั่ววน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ไม่ให้ประพฤติล่วงไปในทางทุจริตผิดศีลธรรม **จาคะ** ละวางความชั่ว สละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และอุทิศเวลาให้กับราชการ ลักษณะเช่นนี้ครูผู้สอนที่ไม่ใกล้ชิดกับผู้บริหารเพียงพออาจรับรู้ได้ไม่ถ่องแท้หรือตีความได้แตกต่างออกจากกัน โดยตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้ไม่เป็นไปในทางเดียวกันสำหรับผู้ที่มีขาดความสังเกตหรือผู้ที่ไม่ใกล้ชิดเพียงพอ

ปัจจัยด้านการครองคน ถ้าผู้บริหารโรงเรียนใช้พรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมในการครองใจคน โดยพฤติกรรมที่สามารถรับรู้ได้คือ การให้ความรักความเมตตา การช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่อย่างทุ่มเท เต็มความสามารถ การตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ โดยมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน สังคม และประเทศชาติเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมสร้างเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ตลอดจนนิสสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้แก่ครูและศิษย์อย่างต่อเนื่อง และเสมอภาค การไม่กระทำความผิดปฏิบัติต่อความเจริญ ทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมของครูและศิษย์ การไม่เคยเรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ มีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและนักเรียน ลักษณะพฤติกรรมเช่นนี้นอกจากถูกตีความที่แตกต่างกันแล้ว ยังอาจตีความได้ไม่ตรงกับความเป็นจริงถ้าบุคคลนั้นขาดความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดเพียงพอ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านการครองตน

จากเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวถึงแล้วนั้นอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามประเด็นย่อยทั้ง 3 คู่นี้มีความสัมพันธ์ต่ำกว่าความสัมพันธ์ของประเด็นย่อยคู่อื่น ๆ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะที่นำไปใช้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะของภาวะผู้นำกับจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ.ในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประเด็นที่นำมาเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

9.1.1 จากผลการวิจัย ฉบับนี้ทำให้ทราบว่าในการบริหารสถานศึกษาถ้าผู้อำนวยการสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่ดีโดยผู้บริหารตระหนักว่าภาวะผู้นำของตนเองนี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ จะส่งผลให้ผู้นำเหล่านี้ก็มักจะมีจริยธรรมตามหลักศาสนาพุทธติดมาไปด้วย เนื่องจากจริยธรรมตามแนวทางศาสนาพุทธนั้นเป็นสิ่งคนไทยส่วนใหญ่ทราบดีเพราะได้รับการอบรมบ่มเพาะมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กตามรากฐานวัฒนธรรมไทย ซึ่งหลักทั้งสองประการนี้จะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาเพราะการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะเต็มใจมีส่วนร่วม และร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและจริยธรรมที่ดี กล่าวคือต้องระมัดระวังในการใช้อำนาจหน้าที่ของตนอย่างมีจริยธรรม การแสดงทัศนคติหรือการตัดสินใจต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาก็ดี จะต้องทำให้ทุกคนเห็นว่าตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีเหตุผลของจริยธรรม สิ่งที่น่าคิด พูดและทำล้วนต้องสอดคล้องกัน ทุกคนจึงเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม การใช้อำนาจการทำให้ (coercive power) ฟังหลักเสียงให้มากที่สุดและเป็นทางเลือกสุดท้ายเมื่อหมดวิธีอื่นแล้ว เพราะมีผลเสียมากกว่าและไม่นำไปสู่การสร้างวินัยตนเองหรือการเคารพตนเองของผู้นั้นแต่อย่างใด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ของสภาวะผู้นำกับจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนา โดยการจัดการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ควบคู่กับการกำหนดเป็นนโยบาย ให้โรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนปฏิบัติ และควรมีการเสริมแรงโดยจัดให้มีการมอบรางวัลให้กับผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นประจำปีในเรื่องนี้

9.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักให้กับครูและนักเรียนในเรื่องการกระทำตัวให้เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้างว่าผู้ที่เป็นที่ความงามที่ควรให้เกียรติและยกย่อง และเมื่อหลังจากที่สมาชิกของสถานศึกษาเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีแล้วค่อยๆส่งเสริมเพิ่มเติมในด้านภาวะผู้นำให้กับสมาชิกทุกคนของสถานศึกษา ซึ่งไม่น่าจะเป็นการยากเพราะปัจจัยด้านจริยธรรมกับสภาวะผู้นำนั้นจากผลการวิจัยทำให้ทราบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ซึ่งหมายความว่าเมื่อปัจจัยหนึ่งเปลี่ยนแปลงดีขึ้นอีกปัจจัยหนึ่งก็จะเปลี่ยนแปลงดีขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นถ้าผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของสองปัจจัยนี้ ถ้าสามารถหาวิธีการที่ทำให้ปัจจัยหนึ่งดีขึ้นอีกปัจจัยหนึ่งเพียงแต่กระตุ้นก็จะสามารถติดตามได้โดยไม่ยาก

9.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านสภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะส่งผลต่อการจัดการสอนของครูผู้สอนที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

9.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะส่งผลต่อการจัดการสอนของครูผู้สอนที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

9.2.3 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเพื่อหารูปแบบการเสริมสร้างสภาวะผู้นำให้กับผู้บริหาร
สถานศึกษา/ครูผู้สอนที่สังกัดในสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

9.2.4 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเพื่อหารูปแบบการเสริมสร้างจริยธรรมให้กับผู้บริหาร
สถานศึกษา/ครูผู้สอนที่สังกัดในสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยา ใจหลัก พริตซ์เจอร์ลด์. (2551). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- กมล ภูประเสริฐ.(2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : อินโนกราฟฟิกส์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.สำนักงาน.(2548). *คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์.(2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ไทยเนรมิตกิจอินเตอร์โพรเกรสซีฟ จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2545). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ดารุณี พิพัฒน์ผล และคณะ. (2552). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 3(3): 21-23.
- พระราชวรมนี. (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2528). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมใจ เขียวสด. (2534). *คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ผลิตผู้บริหารการศึกษา และผู้บังคับบัญชาผู้บริหารสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูธนบุรี.
- สุมาพร ทำทอง.(2554). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนในกลุ่มวิภาวดี สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สันติ บุญภิรมย์.(2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บัค พอยท์.
- อมรา เล็กเริ่งสินธุ์. (2542). *คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.